

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА**

Кафедра геоінформаційних систем, оцінки землі та нерухомого майна

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
/ Декан містобудівельного ф-ту Т.Д. Рищенко

“ 12 ” 10 2014 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОЕКТУВАННЯ БАЗ ГЕОДАНИХ**

галузь знань 0801 «Геодезія а землеустрій»

напряом підготовки 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій»

факультет Містобудівельний

2014 – 2015 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Робоча програма навчальної дисципліни «Проектування баз геоданих» для студентів денної та заочної форми навчання за напрямом підготовки 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій».

Розробники: доцент, к.т.н., доцент О.Є.Поморцева.

СХВАЛЕНО ВИПУСКОВОЮ КАФЕДРОЮ: Геоінформаційних систем, оцінки землі та нерухомого майна

Протокол від 29 серпня 2014 року № 1

ЗАВІДУВАЧ ВИПУСКОВОЇ КАФЕДРИ (Мамонов К.А.)

Програма відповідає формі Робочої програми навчальної дисципліни, що затверджена Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р.
№ 46-01.

Методист НМВ (Зміщено 5В) “ 7 ” лютого 2014 р.

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014

© О.Є. Поморцева 2014 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників (денна/заочна)	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4 / 5	Нормативна	Рік підготовки:	
	Галузь знань 0801 «Геодезія та землеустрій»		
Загальна кількість годин – 144 / 180	Напрямок підготовки 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій»	4-й	4-й
Модулів – 1		Семестр	
Змістових модулів – 2		7-й	8-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5,6	Фахове спрямування: 6.08010105 «Геоінформаційні системи та технології»	30 год.	12 год.
		Практичні	
		30 год.	12 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
Індивідуальне (науково-дослідне) завдання (ІЗ): РГЗ / 2 РГЗ «Проектування бази геоданих за допомогою інструментів автоматизованої розробки (CASE-засобів)»	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Індивідуальні завдання:	
		36 год.	72 год.
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Питома вага кількості аудиторних годин в загальному обсязі дисципліни:

для денної форми навчання – 42 %

для заочної форми навчання – 14 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення основних принципів, методів і засобів організації та проектування баз геоданих (БГД) та сучасних систем управління базами геоданих. Завдання дисципліни: надання відомостей про просторові бази даних та банки даних, інформаційні системи, в тому числі про вимоги, які до них висуваються, принципи та склад; опанування одної із сучасних систем управління просторовими базами даних; набуття навичок із створення просторових баз даних за допомогою ArcGIS та їх застосування для розв'язання економічних та управлінських завдань щодо муніципальних та екологічних систем.

Завдання: надання відомостей про технології створення та використання просторових баз даних за допомогою існуючих систем управління просторовими базами даних та застосування їх для розв'язання завдань управління муніципальними процесами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- визначення складу функціональних задач, що вирішуються користувачем та їх взаємозв'язок.
- визначення складу просторових об'єктів, їх атрибутів та підтипів атрибутів.
- визначення складу топологічно зв'язаних просторових об'єктів.
- визначення методу побудови схеми бази геоданих.

вміти:

- будувати нові елементи бази геоданих.
- визначати відношення між просторовими об'єктами при вирішенні задач користувачів.
- створювати класи просторових об'єктами у наборі класів об'єктів у базі геоданих.
- визначати нові географічні системи координат та проекції бази геоданих.

мати компетентності:

- **проектні**, що пов'язані з використанням основних принципів побудови реляційних баз геоданих, аналізу атрибутивної інформації, розробки та створенню БГД для вирішення прикладних геоінформаційних задач.
- **аналітичні**, що пов'язані з використанням прикладних пакетів для аналізу предметної області у зазначені терміни засобами персональних комп'ютерів, застосуванням одержаних відомостей для аналізу, самостійного вибору й освоєння нових програмних продуктів.
- **управлінські**, що пов'язані із застосуванням засобів сполучення різних прикладних пакетів для комплексної обробки геоінформаційних даних, та створенням супровідної документації.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Проектування баз геоданих.

Змістовий модуль 1. Опанування методів побудови схеми бази геоданих.

Тема 1. Концепція баз геоданих. Моделі просторових даних.

Тема 2. Заходи щодо побудови та підтримки топологічних відношень між просторовими даними у базі геоданих.

Тема 3. ER діаграми предметної області.

Тема 4. Анотації у базах геоданих

Змістовий модуль 2. Використання CASE-засобів Visio, ArcCatalog CASE Wizard для автоматизованого проектування баз геоданих

Тема 1. Методи експорту та імпорту просторових даних різних форматів до бази геоданих за допомогою CASE-засобів

Тема 2. Мережі у базі геоданих.

Тема 3. Створення геометричних мереж.

Тема 4. Засоби та інструменти управління, редагування та аналізу геометричних мереж.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	лаб	пр	срс		лек	лаб	пр	срс
Змістовний модуль 1. Опанування методів побудови схеми бази геоданих										
Тема 1.	14	4		4	10	13	1		2	10
Тема 2.	14	4		4	10	13	1		2	10
Тема 3.	14	4		4	10	13	2		1	10
Тема 4.	18	3		3	12	16	2		1	13
Індивідуальне завдання (ІЗ): РГЗ						36				36
Разом за ЗМ 1	72	15		15	42	91	6		6	79
Змістовний модуль 2. Використання CASE-засобів Visio, ArcCatalog CASE Wizard для автоматизованого проектування баз геоданих										
Тема 1.	9	4		4	1,5	13	1		2	10
Тема 2.	9	4		4	1,5	13	1		2	10
Тема 3.	9	4		4	1,5	13	2		1	10
Тема 4.	9	3		3	1,5	14	2		1	11
Індивідуальне завдання (ІЗ): РГЗ	36				36	36				36
Разом за ЗМ 2	72	15		15	42	89	6		6	79
Усього годин	144	30		30	84	180	12		12	156

5. Теми семінарських занять

Не передбачено.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Створення мережевого набору класів просторових об'єктів на основі шейпфайла.	1	1
2	Створення мережевого набору класів просторових об'єктів на основі бази геоданих.	2	1
3	Створення мультимодального мережевого набору класів просторових об'єктів.	2	
4	Створення ER діаграми предметної області.	2	1
5	Імпорт бази геоданих (БГД)	2	1
6	Побудова геометричної сітки	2	1
7	Створення особистих покриттів у БГД	2	1
8	Створення топології.	2	1
9	Створення та настроювання анотацій до об'єктів БГД	2	1
10	Управління зв'язністю об'єктів у БГД.	4	1
11	Створення та використання зв'язків між об'єктами БГД	4	1
12	Виконання вимірювань у БГД	4	1
13	Обробка результатів БГД	3	1
	Усього годин	30	12

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Виконання розрахунково-графічного завдання	12	16
2	Підготовка до лабораторних робіт	12	16
3	Підготовка до аудиторних контрольних робіт	12	16
4	Побудова структури просторової бази даних	12	16
5	Застосування сучасних CASE-технологій щодо проектування просторових баз даних (на прикладі сучасного програмного засобу – MS VISIO)	12	20
6	РГЗ «Створення ER-діаграми бази геоданих за допомогою MS VISIO»		36
7	РГЗ «Проектування бази геоданих за допомогою інструментів автоматизованої розробки (CASE-засобів)»	36	36
	Усього годин	84	156

9. Індивідуальні завдання

Змістовний модуль 1. Розрахунково-графічне завдання за темою: «Створення ER-діаграми бази геоданих за допомогою MS VISIO» (заочна форма навчання) – 36 год..

Зміст:

- Загальні відомості про графічні нотації;
- Створення інфологічної моделі даних, яка б відображала зв'язки між сутностями та атрибутами, які належать сутностям.
- Побудова інфологічної моделі даних з точки зору їхнього значення з прихованням технічних деталей і підкресленням найважливішої суті за допомогою MS VISIO.

Змістовний модуль 2. Розрахунково-графічне завдання за темою: «Проектування бази геоданих за допомогою інструментів автоматизованої розробки (CASE-засобів)» (заочна та денна форма навчання) – 36 год..

Зміст:

- Загальні відомості про проектування просторової бази даних;
- Структура системи координат и вибір відповідної проекції;
- Виконання проектних робіт;
- Топогеодезична основа проекту;
- Виконувати конвертацію багатоматричних даних до схеми бази геоданих;
- Додаток А. Структурна схема спроектованої просторової бази даних;
- Додаток Б. Проект, виконаний в середовищі ArcMap.

10. Методи навчання

Навчальна дисципліна викладається на основі технологічного підходу до навчання. Він передбачає виклад теоретичного матеріалу на лекціях, який добре ілюструється за допомогою мультимедійних пристроїв. Розв'язання задач. Самостійна робота. Розрахунково-графічне завдання.

11. Методи контролю

Контрольні роботи. Тестування. Практична перевірка умінь і навичок. Іспит проводиться з використанням екзаменаційних білетів або підсумкового тестування.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий контроль (тест / екзамен)	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2	ІЗ		
25 %	25 %	20 %	30 %	100%
70 %				

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, диф. заліку	для заліку	
90-100	відмінно	зараховано	A

82-89	добре		В
74-81			С
64-73	задовільно		Д
60-63			Е
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	Fx
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

13. Методичне забезпечення

Реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів.

14. Рекомендована література

Базова

1. Бобцов А.А., Шиегин В.В. Банки и базы данных. Основы работы с MS Access. Часть 1 (для пользователей). Учебное пособие.- СПб., 2005.
2. Карпов Б. Microsoft Access 2000. Справочник // СПб "Питер". 2001.
3. Форт С., Хоуи Т., Релстон Дж. Программирование в среде Access 2000. Энциклопедия пользователя // Киев: Издательство Дия Софт, 2000
4. Справка по Microsoft Access (входит в состав пакета Access).

Допоміжна

1. Энциклопедия пользователя // Киев: Издательство «ДиаСофт», 2000.
2. Джеффри Д. Ульман, Дженнифер. Введение в системы баз данных Джеффри Д. Ульман, Дженнифер Уидом / Издательство Лори, 2000, 376 с.
3. Геннадий Гурвиц. Microsoft Access 2007. Разработка приложений на реальном примере. Серия профессиональное программирование. БХВ-Петербург, 2007 г, 672 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Сайт додатків Office корпорації Microsoft. – Режим доступу: <http://office.microsoft.com/ru-ru/access-help/>
2. Сайт «AccessSoft» по розробці баз даних за допомогою Access – Режим доступу: <http://www.accessoft.ru/index.html>
3. Сайт «Геоинформационные системы для бизнеса и общества». – Режим доступу: <http://resources.arcgis.com/ru/help>
4. Сайт «ArcGIS resource». – Режим доступу: <http://www.dataplus.ru/index.php>
5. Сайт «Высокие технологии». – Режим доступу: <http://www.citymap.odessa.ua>

Аркуш актуалізації

Робоча програма навчальної дисципліни «**Транспортно-навігаційні ГІС**»
за напрямом підготовки 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій»

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена «**Без змін**»

Завідувач кафедри

Зав. випускової кафедри

_____ (на якій розроблена робоча програма)

_____ (за належністю напрямку / спеціальності)

_____ (_____)

_____ (_____)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____

_____ (_____)

(за належністю напрямку / спеціальності)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

М.П.

“ _____ ” _____ 201 _ року

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена «**Без змін**»

Завідувач кафедри

Зав. випускової кафедри

_____ (на якій розроблена робоча програма)

_____ (за належністю напрямку / спеціальності)

_____ (_____)

_____ (_____)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____

_____ (_____)

(за належністю напрямку / спеціальності)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

М.П.

“ _____ ” _____ 201 _ року

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена «**Без змін**»

Завідувач кафедри

Зав. випускової кафедри

_____ (на якій розроблена робоча програма)

_____ (за належністю напрямку / спеціальності)

_____ (_____)

_____ (_____)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____

_____ (_____)

(за належністю напрямку / спеціальності)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

М.П.

“ _____ ” _____ 201 _ року